

לימודים לתואר שני בספרות עברית

(סימן מחשב 2-122)

במחלקה לספרות עברית לומדים עשרות תלמידים לתארים המתקדמים בנתיב המחקרי ובנתיב הכללי. תלמידי המחקר לוקחים חלק בכל פעילויות המחלקה: הם שותפים בארגון הכנסים המחקריים בארץ ובעולם, בארגון הסמינרים המחלקתיים וערבי הספר המתקיימים במחלקה (לכבוד ספרי ספרות יפה ומחקרית הרואים אור בארץ), הם משמשים כחברי המערכת הצעירה של כתב העת *מכאן*, של סדרת ספרי העיון *מסה קריטית* ושל כתב העת *איל פריזינטי*, ומסייעים בהוראה, במחקר ובפרויקטים של *מכון הקשרים* ושל *מרכז גאון*.

מאז 2001 מקיימת המחלקה מידי שנה כנס של תלמידי המחקר: כל תלמידי התארים המתקדמים וסגל המחלקה מתכנסים לכנס אינטנסיבי בן יומיים הכולל לינה במקום, שבו מרצים תלמידי המחקר בנושאים הקשורים לתזות ולעבודות הדוקטוראט שלהם. זהו מפגש אקדמי-אינטלקטואלי יחיד במינו, המתקיים כבר 19 שנה מידי שנה, והצלחתו מדברת בעד עצמה.

בשנת 2020 הוקמה במסגרת המחלקה המעבדה הספרותית, הראשונה מסוגה בארץ. היא משמשת חממה למחקר חישובי שיטתי בספרות עברית ובתחומים משיקים. המעבדה נשענת על עבודת צוות של חוקרים ותלמידים מהמחלקה ומהאוניברסיטה כולה.

המחלקה מציעה לימודי תואר שני בשני נתיבי לימוד:

הנתיב המחקרי

נועד לסטודנטים המעוניינים להרחיב את כושרם המחקרי לקראת לימודים לתואר השלישי. הלומדים בנתיב זה נדרשים לכתוב עבודת גמר. נתיב זה מכשיר את הסטודנטים לחשיבה ביקורתית למחקר עצמאי בספרות. הוא מקנה להם כלי מחקר תיאורטיים ופרשניים להתמודדות עם יצירות ספרות על פי אסכולות ותיאוריות מקובלות בחקר הספרות.

תכנית הלימודים כוללת מבחר גדול ועשיר של קורסים העוסקים בספרות העברית לדורותיה בנושאים מגוונים, הנבחנים באמצעות שיטות מחקר קלאסיות, מודרניות ופוסט-מודרניות.

מלגות ופרסי לימוד - סטודנטים מצטיינים בנתיב המחקרי יזכו במלגות קיום ו/ או במלגות שכר לימוד מטעם הפקולטה, מטעם המחלקה ומטעם מכון הקשרים.

הנתיב הכללי

נועד לסטודנטים המעוניינים להעמיק את הידע בתחום התמחותם ולהרחיב את השכלתם האקדמית. הלומדים בנתיב זה נדרשים לשתי בבחינות גמר. במסגרת הנתיב הכללי קיימות שתי מגמות לימוד ייחודיות: **המגמה לכתיבה יצירתית** מציעה, בנוסף לשיעורי המחלקה, סדנאות לכתיבת סיפורת, שירה וביקורת בהנחייתם של מיטב היוצרים הפועלים היום בארץ. במגמה זו מלמדים מורי המחלקה ויוצרים אורחים, המתחלפים מידי שנה. בשנה"ל תשפ"ב ילמדו: שמעון אדף, שירה סתיו, רועי גרינוולד, עינת יקיר, יעקב ביטון, עוזי וייל, ערן הדס, ענת זכריה, סמי ברדוגו, אפרת מישורי, הילה בלום, ארנה קזין ועוד. בשנה"ל תשע"ד ראה אור לראשונה "צריף" - כתב עת בעריכת תלמידי המגמה, ומאז הוא יוצא לאור מדי שנה. החל משנה"ל תשע"ו: ליווי צמוד לתלמידי המגמה בפרויקט הסיום עד להשלמתו ככתב יד מוכן להגשה להוצאה לאור.

תוכנית הלימודים בנתיב המחקרי

שנה	מספר הקורס	שם הקורס	נק"ז
א' / ב'	-	קורס במדור ספרות ימה"ב	2/4
א' / ב'	-	קורס במדור ספרות עממית, מדרש ואגדה	2/4
ב'	122-2-7251	סדנה לכתבת עבודת מחקר	2
		סה"כ קורסי חובה	6-10
א' ו-ב'		*סה"כ קורסי בחירה *הסטודנטים יכתבו 2 עבודות סמינר בתואר	22-26
ב'	122-2-9991	עבודת גמר (סמסטר א')	4
	122-2-9992	עבודת גמר (סמסטר ב')	4
ג'	122-2-7777 122-2-7778	כתיבת עבודת גמר (סמס' א') כתיבת עבודת גמר (סמס' ב') לסטודנטים שלא סיימו את כתיבת עבודת הגמר עד תום השנה השנייה ללימודים ובכפוף לאישור ועדת מוסמכים מחלקתית	ללא נק"ז
		סה"כ לתואר	40 נק"ז

הרכב הציון הסופי לתואר

קורסים	50%
עבודת גמר	50%

הערות:

1. הקבלה לנתיב המחקרי מותנת בממוצע 85 לפחות וציון 70 לפחות בקורס "אנגלית מתקדמים ב".
2. קביעת מנחה - עד תום סמסטר א' בשנה הראשונה. הצעת מחקר מאושרת - עד תום השנה הראשונה ללימודים.
3. הרישום ל'עבודת גמר' בהיקף 8 נק"ז יעשה בשנה השנייה ללימודים (בסמס א' ו-ב'). סטודנטים שלא יגישו עבודתם לשיפוט עד תום השנה השנייה ללימודים, ירשמו ל'כתיבת עבודת גמר' (0 נק"ז, קוד 122.2.7777).
4. הסטודנטים יכתבו עבודת גמר בהנחיית חבר סגל מן המניין במחלקה בדרגת מרצה או מרצה בכיר.

תוכנית הלימודים בנתיב הכללי

קורסי השלמה (ללא נקודות זכות לסטודנטים חסרי רקע בספרות עברית)*

שעות	שם הקורס	מספר קורס	שנה
2	פרקים נבחרים בתורת הספרות א'	122-2-0102	א'
2	פרקים נבחרים בתורת הספרות ב'	122-2-0112	
2	מושגי יסוד בנרטולוגיה ופרשנות ספרותית (סמס' א')	122-2-0031	א'
2	מושגי יסוד בשירה (סמס' ב')	122-2-0171	א'

* חובה לסיים את קורסי ההשלמה עד תום השנה הראשונה ללימודים

קורסי חובה:

נק"ז	שם הקורס	מספר הקורס	שנה
2	מבוא הסטורי לספרות העברית במאה העשרים - סיפורת	122-1-4481	א'
2	מבוא היסטורי לספרות העברית במאה העשרים - שירה	122-1-4491	
	קורס חובה לתלמידים חסרי רקע בספרות עברית (נכלל במסגרת 8 נק"ז המתרים מתואר ראשון)		
2/4	קורס במדור ספרות ימה"ב	-	א'/ב'
2/4	קורס במדור ספרות עממית, מדרש ואגדה	-	א'/ב'
8-12	סה"כ קורסי חובה		
28-32	*סה"כ קורסי בחירה *הסטודנטים יכתבו 3 עבודות סמינר בתואר		א'/ב'
0	בחינת גמר		ב'
40 נק"ז	סה"כ לתואר		

בחינת גמר- מתקיימת בתום השנה השנייה ללימודים, לאחר סיום חובות השמיעה לתואר – ממוצע קורסים 75 לפחות. ציון עובר בבחינת הגמר הינו 75. פרטים נוספים בהמשך.

הרכב הציון הסופי לתואר

75%	קורסים
25%	בחינת גמר

תכנית הלימודים במגמה לכתיבה יצירתית - נתיב כללי

קורסי השלמה (ללא נקודות זכות לסטודנטים חסרי רקע בספרות עברית)*

שעות	שם הקורס	מספר קורס	שנה
2	פרקים נבחרים בתורת הספרות- א'	122-2-0102	א'
2	פרקים נבחרים בתורת הספרות- ב'	122-2-0112	
2	מושגי יסוד בנרטולוגיה ופרשנות ספרותית (סמס' א')	122-2-0031	א'
2	מושגי יסוד בשירה (סמס' ב')	122-2-0171	א'

*חובה לסיים את קורסי ההשלמה עד תום השנה הראשונה ללימודים

נק"ז	שם הקורס	מספר הקורס	שנה
2	מבוא הסטורי לספרות העברית במאה העשרים - סיפורת	122-1-4481	א'
2	מבוא היסטורי לספרות העברית במאה העשרים - שירה		
	קורס חובה לתלמידים חסרי רקע בספרות עברית (נכלל במסגרת 8 נק"ז המותרים מתואר ראשון)	122-1-4491	
2/4	קורס במדור ספרות ימה"ב	-	א'/ב'
2/4	קורס במדור ספרות עממית, מדרש ואגדה	-	א'/ב'
2	סוגיות המכלול: סדנה מעשית במסגרת הסדנה המעשית יש להגיש יצירה מקורית שתכתב בהנחיית מנחי הסדנה. הציון בעבודה זו מהווה 10% מציון בחינת הגמר.	122-2-0424	ב'
10-14	סה"כ קורסי חובה		
12-16	סדנאות		א'/ב'
12-18	**סה"כ קורסי בחירה **הסטודנטים יכתבו 2 עבודות סמינר בשני תחומים שונים במהלך התואר		א'/ב'
0	בחינת גמר		ב'
40 נק"ז	סה"כ לתואר		

בחינת גמר - מתקיימת בתום השנה השנייה ללימודים, לאחר סיום חובות השמיעה לתואר (ממוצע קורסים 75 לפחות). ציון עובר בבחינת הגמר הינו 75. פרטים נוספים בהמשך.

הרכב הציון הסופי לתואר במגמה כתיבה יצירתית

75%	קורסים
25%	בחינת גמר

דגשים חשובים לכל הסטודנטים בשני נתיבי הלימודים

1. הקורסים נלמדים יומיים בשבוע (ימים ג' ו-ד'). ניתן לרכז את הלימודים ביום אחד בשבוע.
2. סטודנטים רשאים ללמוד עד שני קורסים ו/או שתי סדנאות אצל אותו המרצה (לא כולל קורסי חובה).
3. לא ניתן לכתוב יותר מעבודת סמינר אחת אצל אותו המרצה.
4. סמינרים מחלקתיים וימי עיון מתקיימים בימי ג' בין 16:00 – 18:00 - הסטודנטים מוזמנים להצטרף.
5. ועדת המוסמכים המחלקתית תוכל לחייב את הסטודנטים ללמוד שפה זרה שנייה אם זו נדרשת לצורך עבודת הגמר שלהם (מעבר למכסת הנקודות לתואר).
6. נוכחות בקורסים – חובה. סטודנט רשאי להיעדר עד שלושה שיעורים בסמסטר (כולל תקופת השינויים).
7. סטודנטים הלומדים בנתיב הכללי, במגמה כתיבה יצירתית, המבקשים לעבור לנתיב המחקרי חייבים בציון 70 לפחות באנגלית מתקדמים ב', לסיים את קורסי ההשלמה ולהשיג ממוצע של 85 ומעלה בשנה הראשונה. המעבר לנתיב המחקרי יתאפשר עד תחילת הסמסטר השלישי ללימודים.
8. **משך הלימודים בתואר שני הינו שנתיים.**
בנתיב הכללי, על הסטודנטים לסיים את חובות השמיעה ולהיבחן בבחינת גמר בתום השנה השנייה. בנתיב המחקרי, על הסטודנטים לסיים את חובות השמיעה ולהגיש את עבודת הגמר לשיפוט עד תום השנה השנייה ללימודים (לא יאוחר מתום תקופת השינויים של השנה העוקבת). ועדת המוסמכים המחלקתית רשאית לאשר הארכת לימודים לשנה נוספת שלישית לצורך השלמת כתיבת עבודת הגמר, בהתאם לדו"ח ההתקדמות במחקר. מי שלא יסיימו את כתיבת עבודת הגמר בתום השנה השלישית ללימודיהם יחויבו להשלים את מניין הנקודות הנדרשות לנתיב הכללי במקביל לכתיבת עבודת הגמר, כך שבתום שנה זו תתאפשר סגירת תואר בנתיב הכללי אם עבודת הגמר לא תוגש לשיפוט.
לא תאושר שנה חמישית לתואר שני באף אחד מנתיבי הלימודים אלא במקרים חריגים ביותר. המשמעות היא שמי שלא יגיש את עבודת הגמר ולא ישלים את הנקודות לסגירת תואר, לימודיו יופסקו ללא שיקבל תואר.
9. בחינת גמר:
בסיום התואר תתקיים בחינה בעל-פה מול שני בוחנים ואורכה 30-40 דקות.
היערכות לבחינה:
1. הסטודנט יפנה לד"ר בתיה שמעוני, מתאמת הבחינות, על מנת לתאם נושא שבו הוא מעוניין להיבחן. הפנייה תיערך על פי לוח מסודר שיפורסם בראשית כל סמסטר במכתב לסטודנטים.
2. ניתן להיבחן באחד משני המסלולים המוצעים להלן:
מבחן נושא- הסטודנט יבחר נושא בו ירצה להעמיק, וילווה על ידי מנחה מן המחלקה בתיאום עם מתאמת הבחינות. (אין לפנות למרצה באופן עצמאי). הסטודנט יגבש, בליווי המנחה, רשימה ביבליוגרפית בת כ-500 עמודים (בהם לא יכללו הטקסטים הספרותיים) שתועבר לאישור המתאמת. הסטודנט יידרש להציג בקיאות במחקר הקיים בנושא בו בחר ולנמק את הטענות באמצעות דיון בטקסטים שקרא. לפני הבחינה הסטודנט יגיש תקציר בהיקף של עמוד עד שני עמודים, בו יציג את הנושא, ינמק את הבחירה בו, ויצג את הסוגיות שמעניינות אותו. תקציר זה יהווה בסיס משותף לדיון בבחינה עצמה.
מבחן המבוסס על אנתולוגיה קיימת- הסטודנט יבחר מספר טקסטים ספרותיים מרשימת קריאה שתוצג באתר המחלקתי בהיקף של 500-600 עמודים. הבחירה תישען על בסיס משותף בין הטקסטים שייקבע על-פי טעמו של הסטודנט – ציר היסטורי, תמאטי, ז'אנרי, זהותי, תרבותי או אחר. בחירת הטקסטים והנימוק לבחירתם יאושרו על ידי מתאמת הבחינות. במבחן זה יידרש הנבחן להציג קריאה פרשנית ויצירתית בדרך שלוקחת בחשבון את מכלול התכנים שנלמדו במהלך התואר. הוא יכול להיעזר

בחומר ביבליוגרפי כרצונו. לפני הבחינה הסטודנט יגיש תקציר בהיקף של עמוד עד שני עמודים, בו יציג את הנושא, ינמק את הבחירה בו, ויציג את הסוגיות שמעניינות אותו. תקציר זה יהווה בסיס משותף לדיון בבחינה עצמה.

הבחינה תתקיים בשני מועדים (לבחירת הסטודנט):

בסוף סמסטר א' במהלך חודש דצמבר

בסוף סמסטר ב' במהלך חודש יוני

הבחינה תתקיים באוניברסיטה במקום שייקבע מראש על ידי מזכירת המחלקה.

מועד הבחינה יתואם עם ד"ר שמעוני, מתאמת הבחינות, והיא תפנה לבוחן נוסף אשר יצטרף למנחה (במסלול הראשון) או לשני בוחנים (במסלול השני) ותבקשם לערוך את הבחינה.

פרטים לפניה: ד"ר בתיה שמעוני Shimonyb@bgu.ac.il

חובה לקרוא את תקנון הלימודים לתואר שני הנמצא באתר הפקולטה

לימודים לתואר שלישי (Ph.D) בספרות עברית

המחלקה לספרות עברית מספקת לסטודנטים לתואר השלישי אווירה אינטלקטואלית, מחקרית ויצירתית. סטודנטים מצטיינים נוטלים חלק בעבודת המחלקה: משתתפים בסמינרים מחלקתיים; מתנסים בביקורת ובעריכה ספרותית במסגרת כתבי העת של המחלקה: **מכאן ואיל פרזינטי**; מציגים את הישגיהם בכנס המחלקתי השנתי ומשתתפים השתתפות פעילה בפרויקטים של **מכון הקשרים לחקר הספרות והתרבות היהודית והישראלית**.

ניתן ללמוד לקראת דוקטורט בשני מסלולים: מסלול רגיל, מסלול משולב

למסלול הרגיל יכולים להגיש מועמדות בעלי תואר שני מחקרי בספרות עברית שממוצע ציוני הקורסים שלהם ב- מ.א. 90 לפחות וציון התיזה שלהם הוא 90 לפחות. על המועמד לפנות למזכירות המחלקה לבדיקת אפשרות הנחיה בתחום המבוקש. מועמדים בעלי רקע חסר יידרשו להשלמות בתחומים אלה.

למסלול המשולב יכולים להגיש מועמדותם תלמידים לתואר שני מחקרי בספרות עברית, שסיימו את חובות השמייעה של תואר שני והחלו לכתוב את עבודת הגמר, וסטודנטים במסלול "השלמה לתיזה" שהחלו בכתובת עבודת המחקר. המעבר למסלול זה מותנה באישור המנחה וועדת המוסמכים של המחלקה.

לפרטים נוספים: גב' סיגל אדרי marzok@bgu.ac.il 08-6461132